

Valtuustoaloite ikääntyneet mukaan digiaikaan

Kunnanhallitus 08.06.2026 § 115

Valmistelija

kunnanjohtaja eija.liikamaa@karkola.fi, puh. 044 770 2077
asianhallintapäällikkö jaana.nihtila@karkola.fi, puh. 044 770 2207

Valtuutettu Reijo Päivärinta teki alla olevan valtuustoaloitteen 25.5.2026 valtuuston kokouksessa koskien ikääntyvien digipalveluiden saavutettavuutta.

Valtuustoaloite

Digipalvelut ovat levinneet voimalla ja vauhdilla kaikkialle. Palvelujen etuna voidaan pitää sitä, että digitaalisten kanavien välityksellä tarvittavia palveluja voidaan käyttää ajasta ja paikasta riippumatta.

Kokemus on osoittanut, että siirtyminen digiaikaan on ollut monelle ikäihmiselle myös täällä Kärkölässä liian nopeaa. Ennen käytössä ollutta "normaalia" palvelua ei aina enää ole saatavilla.

Osa julkista valtaa, monet yhteisöt, yritykset ja järjestöt ovat jättäneet osan ikäihmisiä puille paljaille. Pankkiasiointi, terveydenhuollon yhteydenotot, kelan palvelut sekä monet muut viranomaistahot edellyttävät käytännössä digitaalisia tunnistautumisvälineitä ja riittävää teknistä osaamista.

Kaikilla Kärkölän ikäihmisillä ei ole älypuhelinta, verkkopankkitunnuksia tai osaamista näiden käyttöön. Mikä neuvoksi, kun palveluja ei tavoiteta? Digimaaailma siis sulkee ainakin osan kuntamme ikä-ihmisistä palvelujen ulkopuolelle. Tekniikasta pudotaan ja moraalisesti epäonnistutaan.

Keiden on vastuu? Riippuvuus läheisistä lisääntyy. Miten käy omatoimisuudelle?

Digimaaailmasta on tullut monille ikäihmisille pakko eikä mahdollisuus. Samalla eriarvoisuus on kasvanut. Vastuuta on sekä yksilöillä että palvelujen tarjoavillakin. Asiassa pitäisi päästä eteenpäin kohti parempaa.

Valtuutettu esittää, että Kärkölän kunta päivittää aloitteen aihetta koskevan tilannekuvan ja arvioi omalta osaltaan, voiko kunta tehdä jotakin asiantilan parantamiseksi.

Valtuutettu toteaa, että myös hämäläisten eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta on tämän asian takana. Neuvottelukuntaan, jonka puheenjohtajana toimin, kuuluvat kaikkien keskeisten eläkeläisjärjestöjen edustajat Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen alueilta. Neuvottelukuntana olemme antaneet tulevaan kuntalakiin asiaa koskevan lausunnon.

Torstaiset digipalvelut Kärkölän kirjastossa ovat kiitettävää tämän aloitteen aihetta koskevaa toimintaa.

Kunnan valmistelu

Valtuutettu on jättänyt valtuustoaloitteen, joka koskee ikäihmisten digipalvelujen saavutettavuutta Kärkölen kunnassa. Aloitteessa todetaan, että digitalisaation nopea eteneminen on heikentänyt osan ikäihmisistä mahdollisuuksia käyttää palveluja yhdenvertaisesti.

Nykytilan kartoitus ja palveluiden kehittäminen

Valmistelussa laaditaan ennakkovaikutusten arvioni, jossa kartoitetaan nykytilanne ja mahdolliset kehittämiskohteet kunnan ikääntyville asukkaille tarjottavista digipalveluista ja niiden vaatimuksista, ei-digitaalisista asiointikanavista, ikäihmisten digivalmiuksista sekä nykyisestä digituen tarjonnasta. Arviointi ja mahdolliset kehittämissuunnitelmat ja -toimet tehdään yhteistyössä hyvinvointipalveluiden, IT-palveluiden, Kärkölen vanhus- ja vammaisneuston ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ikääntyvien palveluiden kanssa.

Seuranta

Toimenpiteiden toteutumista seurataan asiakasmäärien, palautteen ja palvelujen saavutettavuuden avulla. Tulokset raportoidaan kunnanhallitukselle.

Kunnan tavoitteena on turvata kuntalaisille yhdenvertainen pääsy tarvittaviin palveluihin. Digipalvelujen kehittämisen rinnalla varmistetaan riittävä tuki ja vaihtoehtoiset asiointitavat.

Esittelijä

kunnanjohtaja Eija Liikamaa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen valmisteltavaksi tietohallintoasiantuntijalle, hyvinvointikoordinaattorille ja viestintä- ja markkinointikoordinaattorille.

Valmistelussa laaditaan ajantasainen tilannekuva ikäihmisten digiasioinnista, arvioidaan vaikutukset yhdenvertaisuuteen sekä esitetään suunnitelmat ja toimenpiteet digituen vahvistamiseksi ja ei-digitaalisten asiointikanavien turvaamiseksi.

Valmistelu tuodaan kunnanhallituksen käsittelyyn syksyllä 2026.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

aloitteen tekijä
tietohallintoasiantuntija
hyvinvointikoordinaattori
viestintä- ja markkinointikoordinaattori

Kunnanhallitus 26.10.2026
155/00.01.03/2026

Valmistelija

tietohallintoasiantuntija anne.verras@karkola.fi, 044 770 2043
hyvinvointikoordinaattori sanna.nevalainen@karkola.fi, puh. 044 770 2173
viestintä- ja markkinointikoordinaattori natalie.salonen@karkola.fi, puh.
044 770 2149

Valtuutettu Reijo Päivärinta on jättänyt 25.5.2026 valtuustoaloitteen
”Ikääntyneet mukaan digiaikaan”.

Valtuutettu esittää, että Kärkölen kunta päivittäisi aloitetta koskevan tilannekuvan ja arvioisi, voisiko kunta tehdä jotakin asiantilan parantamiseksi. Aloitteen mukaan digitalisaation nopea eteneminen on heikentänyt osan ikäihmisistä mahdollisuuksia käyttää palveluja yhdenvertaisesti.

Valtuutettu esittää, että valmistelussa laadittaisiin nykytilan kartoittamiseksi ja palveluiden kehittämiseksi ennakko vaikutusten arvionti kunnan ikääntyville asukkaille tarjottavista digitukipalveluista ja niiden vaatimuksista, ei-digitaalisista asiointikanavista, ikäihmisten digivalmiuksista sekä nykyisestä digituen tarjonnasta. Arvionti ja mahdolliset kehittämissuunnitelmat ja -toimet esitetään tehtäväksi hyvinvointipalveluiden, IT-palveluiden, Kärkölen vanhus- ja vammaisneuston ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ikääntyvien palveluiden kanssa.

Valtuutettu esittää lisäksi, että toimenpiteiden toteutumista seurattaisiin asiakasmäärien, palautteen ja palvelujen saavutettavuuden avulla. Tulokset raportoitaisiin kunnanhallitukselle.

Kunnan valmistelu

Aloitetta käsitelleeseen kunnan työryhmään ovat kuuluneet tietohallintoasiantuntija, hyvinvointikoordinaattori sekä viestintä- ja markkinointikoordinaattori.

Työryhmä tunnistaa tarpeen ikääntyneiden digitukipalveluille.

Julkisen sektorin digipalveluista suuri osa varsinaisista ikäihmisten palveluista on kuulunut vuodesta 2023 lähtien hyvinvointialueiden vastuulle.

Kuntien vastuulle on jäänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eräiden sivistys- ja asiointipalveluiden tarjoaminen kuntalaisille. Näistä digitaalisia palveluita ovat mm. kirjastopalvelut sekä sähköinen asiointi kunnan palveluissa.

Digitukipalveluiden järjestäminen ei kuulu kunnan lakisääteisiin tehtäviin.

Arvio vaikutuksista yhdenvertaisuuteen

Ikääntyneiden mahdollisuudet hyödyntää sähköisiä palveluja vaihtelevat merkittävästi, ja osalla väestöstä digitaalisten palvelujen käyttöön liittyvät osaamis- tai saavutettavuushaasteita. Tämän vuoksi sähköinen asiointi ei aina ole tosiasiallisesti kaikkien saavutettavissa ilman tukea.

Digitukipalvelujen tarkoituksena on madaltaa sähköisen asioinnin kynnystä sekä vahvistaa ikääntyneiden valmiuksia käyttää kunnan, hyvinvointialueiden ja muiden viranomaisten tarjoamia verkkopalveluja. Samalla tuetaan mahdollisuuksia hoitaa omia asioita itsenäisesti sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan yhdenvertaisella tavalla.

Toiminnan arvioidaan parantavan erityisesti niiden ikääntyneiden asemaa, jotka tarvitsevat ohjausta sähköisessä tunnistautumisessa, verkkopalvelujen käytössä tai muussa digitaalisessa asiointissa. Digituki voi ehkäistä digitaalista syrjäytymistä ja lisätä palvelujen saavutettavuutta.

Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ovat kokonaisuutena myönteisiä. Yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että digitaalisten palvelujen rinnalla säilytetään myös vaihtoehtoisia asiointikanavia henkilöille, joille sähköinen asiointi ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Näin voidaan turvata palvelujen tasapuolinen saatavuus kaikille ikääntyneille kuntalaisille.

Digituen vahvistaminen ja saavutettava asiointi

Kärkölen kunta järjestää jo tälläkin hetkellä säännöllisiä digitukipalveluita kuntalaisille ja tarjoaa neuvontaa sekä ohjausta sähköisten palvelujen käyttöön. Samalla turvataan vaihtoehtoiset asiointikanavat, kuten puhelini- ja asiointipalvelut, jotta palvelut ovat saavutettavia kaikille kuntalaisille digitaalisista valmiuksista riippumatta. Tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä digitaalista syrjäytymistä.

Ennakkovaikutusten arviointi

Työryhmä katsoo, että laajan ennakkovaikutusten arvioinnin laatiminen ikääntyneille suunnatuista digipalveluista sekä niiden vaatimuksista ja kehittämiskohteista, ei-digitaalisista asiointikanavista, ikääntyneiden digitukivalmiuksista tai yleisestä digitukipalveluiden tarjonnasta yhteistyössä ulkoisten toimijoiden kanssa ei ole perusteltua resurssivajesyistä.

Digitukipalvelujen tuottaminen ikääntyneille olemassa olevin resurssein arvioidaan määrältään ja laadultaan riittävänä ja tarkoituksenmukaisena, eikä uusien ikääntyneille suunnattujen digitukipalvelujen suunnittelua tai järjestämistä nähdä tällä hetkellä välttämättömänä.

Tilannekuva ikäihmisten digitukipalveluista Kärkölässä

Kärkölen kirjastossa järjestetään maksutonta digitukea neljänä torstaina syyskaudella 2026 sekä viitenä torstaina kevätkaudella 2027. Tilaisuudet ovat maksuttomia ja avoimia kaikille. Palvelu tarjoaa opastusta oman pääte- tai mobiililaitteen ja sähköisten palveluiden peruskäytössä. Palvelun tuottaa Wellamo-opisto.

Senioritupa Raidassa on järjestetty matalan kynnyksen ryhmämuotoista digiohjausta vuodesta 2022. Ohjausta järjestetään keskimäärin 12-13 kertaa vuodessa. Osallistujien aiheet huomioidaan. Ohjaus on maksutonta eikä edellytä ennakoilmoittautumista. Palvelun tarjoaa ja kustantaa Kärkölen kunta ulkoisen ohjaajan toteuttamana.

Kunnan senioriohjaaja avustaa matalalla kynnyksellä ikääntyneitä käyttäjiä henkilökohtaisesti digitaalisten palveluiden ja laitteiden peruskäytössä, ja ohjaa käyttäjiä tarvittaessa jatkotuen tai asiantuntija-avun piiriin. Ohjaus on osallistujille maksutonta.

Kärkölen kunnan asiakaspalvelu neuvoo asiakaspalvelun aukioloaikoina tarvittaessa niissä tilanteissa, joissa ikääntynyt tarvitsee digitukiapua kunnan sähköisten palvelujen käytössä.

Toteutumisen seuranta

Wellamo-opisto seuraa tuottamansa digitukiohjauksen kävijämääriä. Syykauden ensimmäisessä tilaisuudessa osallistujia oli 5 ja toisessa 1 henkilö.

Kunnan senioriohjaaja seuraa Senioritupa Raidassa järjestettyjen matalan kynnyksen digiohjauksen kävijämääriä. Osallistujia on ryhmissä ollut keskimäärin 12 hlöä/ohjauskerta.

Senioriohjaajan tarjoamaa henkilökohtaista matalan kynnyksen digitukea, neuvontaa ja tarvittaessa ohjausta asiantuntija-avun piiriin hyödyntää keskimäärin n. 6-8 käyttäjää/kk.

Ikääntyneiden digitukipalveluiden markkinointi

Kärkölen kunta tehostaa viestintää ikääntyneille suunnatuista digitukipalveluista palvelujen löydettävyyden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Tarjolla olevat digitukipalvelut kootaan keskitetysti kunnan verkkosivuille Senioripalvelujen osioon. Ikääntyville tarjotuista digitukipalveluista viestitään jatkossa aktiivisesti myös kunnan sosiaalisen median kanavissa. Tiedotusta lisätään esimerkiksi kunnan ilmoitustauluilla ja muissa keskeisissä asiointipaikoissa sekä painetussa materiaalissa. Kunta jakaa lisäksi ulkoisten palvelutuottajien tuottamaa digitukipalveluiden viestintämateriaalia omissa viestintäkanavissaan.

Esittelijä

kunnanjohtaja Eija Liikamaa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus kiittää aloitteentekijää ja merkitsee aloitteen tiedokseen. Kunnanhallitus päättää, että nykyisten jo järjestettyjen digitukipalvelujen määrän ja laadun, toteutuneiden osallistujamäärien sekä käytettävissä olevien rajallisten henkilöstö- ja talousresurssien perusteella uusien ikääntyneille suunnattujen digitukipalvelujen järjestäminen tai palveluihin liittyvän selvitysyhteistyön laajentaminen muiden toimijoiden kanssa ei ole tällä hetkellä perusteltua. Nykyiset ikääntyneille tuotetut digitukipalvelut nähdään käytettävissä olevin resurssein toteutettuina määrältään ja laadultaan riittävinä.

Kunnanhallitus päättää lisäksi, että viestintää ja tiedottamista ikääntyneille tarjottavista digitukipalveluista tehostetaan.

Kunnanhallitus katsoo aloitteen osaltaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

aloitteen tekijä
tietohallintoasiantuntija
hyvinvointikoordinaattori
viestintä- ja markkinointikoordinaattori